

R E G É L Ő.

PESTEN csötörtökön februarius 27^{kén} 1834.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. boritéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Képek nélkül egy ezüst forinttal olcsóbb. Buda-pestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóírásnak egyes száma 24 kr; egyes kép 12 kr. p p.

TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Dugonits Titus.

(Hunyady János idejéből).

A' rettentő harcz lármáját már mély csendesség váltá-fel; a' ragyogó nap eliszonyodván a' dühös viaskodás zordon látásától már Thetis karjaiba merült, 's a' hold halavány kétes világában tünteté elő a' tárgyakat; Nandorfehérvár mohlepte bástyáji 's tornyai mint annyi óriási rémzetek komolyan tekintének-le a' tájra; messziről látszottak a' jancsárok számtalan őrtüzei, mint bolygó lángok az iszapos mocsar felett; gyenge fuvalmak zöld lombokban játszadoz-tak, 's a' halotti csendességet csak a' bástyákon fel 's alá járó örök jelszavai szakaszták néha néha félbe.

Mély gondolatokba merülve álla a' nyugoti torony pár-tázatján Dugonits Titus; fiatal keblét különféle érzemények duzzaszták; merően szegezé-le setét szemeit a' regényes tájra, 's néha nehéz sohajtások lopódtak-fel dagadó melljéből. — „Ó vajha ott alatt feküdném — kezdé végre — elesett bajtársimnál, vajha levetvén ezen élet örömeit 's kinjait ott nyugodhatnám! — Regina! — bár veled egyesülhetnék ott a' boldogok honjában; bár első szerelmem lángjában veled általköltözhettem volna ama csendes országba!“ Ekkor az ifiúnak szemei könnyel telének-meg, 's ismét vissza me-rült előbbi gondolkodásába, mellyből őt vállára ért egy gyenge ütés ébreszté-fel. Zredna Ferencz állott t. i. mel-lette, a' lángkeblű Zredna, Titus imádott Reginájának bátyja, ki már is örvendve látá Titus 's Regina nevedő érzéseiket, már meghatározá az egybekelés napját, midőn hirtelen a' zordon halál, mint a' fergetek egy gyenge virágot, hideg kezével leszakasztá a' szépek királynéját, Reginát. Csak Ferencz érthette, mennyit vesztett a' szerető ifiú, csak

ő tudta némelykor enyhíteni barátja bűját. Most is, midőn a' vitézek köréből, kik a' nap véres órájít vig pohár mellett akarák elfelejteni, csak Titus hibázott, egyedül ő tudta Dugonitsot keresni, ki a' magányos torony pártázatján fáj-dalmának 's bűjának engedni szeretett.

„Hol vannak ismét gondolatid? — szólla Ferencz — merre csapongnak érzelmeid?“ — „Merre? — felele Titus, fájdalmas mosolygással nyujtván jobbát barátjának — merre csaponghatnának, mint Reginám sirja felé?“ — Titus Titus! — folytatá Ferencz — mi lesz ennek vége? Mért engedsz annyit búdnak? Hol van férjfiúi erőd? a' haza?“ —

„Helyemen talál mindig“ — mondá félbe szakasztólag Titus; halavány arcza pirosult; sas szemeiből különös tűz lángolt. „De valljon nem egyeztethetem-e hazaszeretetemet Regina emlékezetével? — Ó szép a' hazáért meghalni, 's áldani fogom a' kardot, melly lelkemnek utat nyit! — mert ő egyesít vele! — „Találmányos vagy az ön gyötrődésben — felele Ferencz — szép a' hazáért meghalni, szép — de szebb barátom a' hazáért élni, erődöt vagyonedat 's minden munkádat szolgálatjának szentelni. De jer nyugodalomra van szükséged.“ — „Mióta elhagyók Hunyad várát, nem igen tudom, mi a' nyugodalom, — viszonozá Titus — mert ha elfáradván a' nap munkájiban nyugvó helyemet keresem, hol borzasztó hol kecsegtető álmok ébresztenek-fel, hol fényes ruhában látom magamat őseim tündöklő körében, kik nyájas mosolygással nyujtják férjfiúi jobbokat, 's Regina ragyogó koronát nyom fejembe; — hol pedig roncsolt testemet szemlélem a' tapodó paripák lábai alatt, 's a' zordon enyészet bagolyszárnyakkal suhogel felettem; hol Regina karján zászlónkkal járom-be Hunyadnak varázs környékét; — hol pedig rabláncz csörög kezemen, 's iszonyodva látom felettem az Oszmán kezében a' véres ostort.“ — „Titusom! kedves ábrándozóm — mondá Zredna könnyező szemmel gyengéden megölelvén barátját — „ne engedj beteg lelked kicsapongásainak! jer kövess!“ 's ezen szóval elvoná őt a' magányos toronyról.

Véresen derült-fel sz. Jakab hava 20-dika. A' nap egy ideig sűrű ködökbe rejtezett, mintha késni akarna a' véres mezők megvilágításával. Már hajnal hasadtában harsogott a' trombita, 's fegyverre hívá a' várbeli bajnokokat; mert meghitt kémek értesíték Hunyadyt, hogy uj ostromra ké-

szül Mohamed. A' vár piacznán találá Zredna Titust is osztályával. „Ferencz! — szólla Titus komolyan — utólszor látlak téged; én halni megyek; belső érzésem bizonyítja, hogy ez utolsó napom!“ Felelni akart Zredna, de a' trombita háromszori harsogása jelenté a' fővezér jövetelét, 's osztályához hívá őt. Méltósággal lépe bajnoki körébe az ősz János; fiatal tűz lángolt még testében; férjfiás karját az esztendőök súlya el nem gyengítheté; kevés de hathatós szavakkal buzdítá most Magyarjait így végezvén beszédjét: „Magyarok, bajtársim, barátim! Várakozó szemmel tekint ránk nem csak honunk, hanem az egész kereszténység; — dicső halál 's gyalázatos fogság közt nem nehéz a' választás. — Ott állnak a' Törökök, kiket már annyiszor megszalasztottunk; — fel vitézim a' bástyákra! Velünk van a' Magyarok Istene!“

Hangos örömkialtással felelt a' sereg, minden szemben lángolt a' harczvágás; trombita-harsogás, 's dobszó alatt sietett kiki rendelt helyére. A' sűrű köd, melly eddig a' napot homályosítá, eloszlott, 's a' ragyogó csillagzat fényében tündöklöttek a' török sereg fegyverei 's félholdjai. A' sereg lassú léptekkel nyomult előre. Most hirtelen a' nagy ur sátora előtt három ágyú-lövés esik, 's ekkor az egész rend irtóztató riadással a' sánczokra veti magát; az ágyúk bömböltek, 's iszonyú durrogásaikat a' vízhang százszerosan ordítá vissza; az Oszmánok ujult csapatokban dühösen rohantak Alláht kiáltván a' bástyákra; de hasztalan — mindannyiszor vissza verettek. Megtört a' sokaságnak vad dübe a' férjfiúi elszántságon, hazai szereteten 's a' százszeros halálnak büszke megvetésén. Fogcsikorgva látá Mohamed, mint hullnak a' magyar vas alatt emberei; mint hátrál válogatott népe, a' büszke jancsárok; tajtékozó szájjal tehát uj ostromra hajtá őket. Ujult dühösséggel tolazkodtak ezek a' bástyák felé; üvöltve lajtorjákat hurczoltak elő, üvöltve törekedtek felfelé, de a' pusztító magyar kar által visszataszítva ezer átkokat ordítván zuhantak-le az árokba. —

A' nyugoti bástyán mint egy ragyogó Cherub álla Titus; öldöklő vasa vissza hányá az ostromló Muzulmanokat; de itt a' számtalan sokaság egy perczenetre erőt vett a' magyar vitézségen; Titus legényei hátráltak, 's több Török már a' bástyára is felmászott. Vitéz elszánással ellenek veté magát Titus, a' mint hirtelen egy jancsárt lát, ki lo-

bogó zöld zászlót tartván baljában a' torony felé siet. Mint a' sérült oroszlány iramlott utána Titus, de csak a' pártázaton érhető-el, hol a' jancsár győzedelmet ordítván már feltűzte zászlóját. Nyilsebességgel lökte-le azt Dugonits, 's dühödve megtámadja az óriási jancsárt, ki szikrázó szemekkel egy „vessz-el átkozott Giaur-t“ forgatván ajkain vissza vágott Titusra. Soká kétes volt a' viadal; már mindkettőnek vére számos sebekből csurgott, 's ez dühösségeket csak nagyobbitni, ereiket csak névelni látszott; de hirtelen — szörnyű végzet! — Titust elhagyá álnok kardja, 's markolatjáról letörve csörögve lábaihoz esik! — Ujongatva vad örömében emelé most öldöklő vasát utolsó halálos csapásra a' jancsár; de azon pillanatban átkarolja őt derékon Titus, kitekeri kardját markából 's a' grádics felé vonja. Érc-öleléseikben ropogtak a' csontok, 's verejték álla homlokaikon. Látván végre Titus, hogy az óriási Törökön hatalmat venni nem tud, 's tulajdon erejét fogyni érezvén azoknak utolsó feláldozásával megragadja ellenségét, a' torony párkányára vonja, 's ezen szavakkal: „vessz hát velem együtt pogány eb“ leveti magát véle a' rettenetes mélységbe! —

A' Törökök minden ponton vissza verettek, Hunyady megnyittatá Nandorvár kapuját, 's a' magyar lovagok mint annyi öldöklő angyalok iramlottak a' szaguldó törökség után. Mohamed megátkozván születése óráját roncsolt seregének maradékával elvonult, 's Jánosnak engedé a' viadal dicsőségét. —

Vissza térvén az üldözésből barátját keresé Zredna, de annak hollétéről senki sem adhatott választ; — a' pártázaton talált markolat láttára, mellyben Zredna Tituséra ismert, fellobbana benne a' rettentő történet lehetőségének gondolatja, letekint a' mélybe, 's — — —.

Búsan temették Titusnak roncsolt testét bajtársai, 's férjfiúi szemeikben köny csillámlott. Egyszerű négyszegű kő ékesité a' vitéz ifiúnak sirját. „Beteljesedett hát álmod — mondá könnyeit elnyomván Zredna — nyugodj most lelkem másja! Ezen élet néked bút, csak könnyeket nyujtott; — ott veszed most tetteid jutalmát dicsőült apáink sorában 's boldogult árnyékod mosolygva tekint-le reánk!“ — A' sors honunkra viharozá dühét, az időnek éles foga megemészte Titus sirkövét is, elhult a' nemzetség, melly őt

ismerte; porba dült a' torony, 's most kevélyen tekint-le a' félhold a' porából felépültről; a' vitéz tettnek semmi nyoma sincs, de él még Titus emlékezete, 's élni fog mig magyar szó zeng a' Duna mentében. S..... Károly.

A' hetes szám felszenteltje.

A' hajdani kor különös figyelemben, és talán tiszteletben is tartotta a' 7-es számot, mit a' jelen kor se vetett még meg egészen; nekem pedig ezen nevezetes szám szinte elválhatlan társam lön, 's reám akár mi formában lett megjelenése különös befolyással van, és több nevezetes történetimnek mint egy zsinór-mértéke. Ugyan is a' magyar 7 vezérek egyikéről (Zabolch) nevezett megyében az 1807-dik esztendő csak nem 7-dik (junius) hónapjának 17-dik napja nekem lételt, és életet adott, 's a' mi több, mint 7-dik születtnek; honnan sok jóslók, kártya-vetők, sőt még a' tisztos, és tapasztalt vén asszonyok is szerencse kedvenczének nevezettek, mit magam is mind addig, mig fejem lágyja be nem nőtt, szentül hittem. Annyiban ugyan mind ekkoráig is sem ők sem én nem csalatkoztunk, hogy bár a' szerencse nem pazalta is reám áldásait, mindenkor megelégedve éltem. — Disznevem (praedicatum) kétszer 7, vezetékek nevem 7 betűből áll; sőt kereszt-nevem is 7 hang-jellel iratik; 7 esztendővel született utánam az öcsém, és így 7 testvérim voltak; 7 éves koromban nyertem új fogakat, 7 éves koromban kezdettem iskolába járni; 1817-dikben a' latin nyelv tanulásához fogtam; 7 iskolát végeztem-el 7 év alatt születésem helyén; kétszer 7 koromban elkellett hagynom szülőimet, mert máshova vitt az atyám tanulni; 17 esztendőös koromban ismét más városba mentem tanulásom folytatása végett 's ugyan akkor kezdtem dohányozni; 1827-dikben kezdettem-el a' lotteriákon szerencsét próbálni, 's azóta folyvást kísértvén a' szerencsét nem sokára egészen kitelik a' 7 próba-esztendő, 's talán akkor szóllok is róla valamit. Most hát csak azt mondom, hogy első nyerésem is a' 7-es számmal történt; háromszor 7 éves koromban hosszas ideig, 's még lehet 7 hétig (csak hogy már nem emlékezem jól reá) beteg voltam. Említést érdemel még az is, hogy ekkoráig öszvesen 7 városban, és faluban laktam huzamós ideig, 's alkalmasint több helyen nem is fogok már lakni, hanem ezek közül valamelyikben megtelepedem;

cholera alatt 7 napig veszteglettem zárva; magyar ország-
nak kétszer 7 vármegyéjiben voltam. — Most pedig már
ide 's tova betöltöm életemnek 24-dik évét, annál fogva is-
mét elő fordulván a' 7-es szám, szinte elmulhatlanul szük-
séges rajtam valami nevezetesnek történnie, a' mi, ugy
sejditem, nem is mulik-el; mert vagy prókatorrá leszek,
vagy pedig a' próbát ki nem állhatván vissza vetnek: de
akár mellyik történjék, mindenik elég nevezetessé teszi
reám nézve a' 27 esztendő. Azonban még más nevezetes is
történhetik velem, mint nőtelen emberrel; csak hogy édes
szépeim ki ne játszjanak szándékomban, 's a' kártya-vetők
jövendőlését meg ne semmisítsék; mert ugy más 7-es szám
érkezéséig kell ismét várni, hogy rajtam valami nevezetes
történhessék.

Sz. H. M.

É L E T - T Ö R T É N E T .

Ditroi székely asszony.

Midőn 1658-dik esztendőnek sz. Mihály hava hatodikán,
Gyergyó székébe beütvén Moldvából az Oláhok, és Kozák-
kok azon tartományt tüzzel, vassal pusztítanak, egy ditroi
székely asszony, bár mindenórán várta lebetegülését,
még sem olthatá-el ezen körülmény hőb bátorságát, hanem
a' fegyveres férjfiakkal együtt honja oltalmát tartván szeme
előtt ütközetre ment, 's nem csak végig kiállá a' vereke-
dést, hanem ő maga is egy ugrással hetet vere által az ellen-
ség közül. A' megfutamodott rablókat folyvást szabdalták
a' vitéz Székelyek; ama jeles hősné pedig vigan ment haza
a' harczmezőről, 's a' jötevő természet még az nap szeren-
csés szüléssel jutalmazá-meg bátor tettét, és honszeretetét.

J E L E S M O N D Á S .

Éltető sziv.

A' viritó koszorú zsengejében
Valami rejtőzik, melly megfosztja
Vidám zöldjétől, és azt csendesén
Elszárítgatja, és oda vesz, ha nincs
Egy kéz, a' melly azt öntözgesse
Az élet élesztő nedvével;
Ha egy sziv nincs, melly érezhesse azt,
Nincs kebel, melly megtarthassa.

Kisfaludy Károly.

A' halál azon kőszirt, mellybe botlik kinek kinek szerencséje, 's bizonyosan hajótörést szenved. Vagy kiragadtatnak a' szerencse javai uroknak markaiból, vagy maga a' birtokos azoknak kebléből: vagy ők futnak azok előtt, vagy ezek ő előtttek.

Fejér.

Aphorismák görög nyelvből. Egy szó, mellyet nem alkalmas időben mondánk, életünket is semmivé teszi gyakran.

Szerencsétlenségét senkinek se vesd szemére, mert az közös, a' jövődő pedig láthatlan.

Minden jó boldog; minden rossz boldogtalan, ha a' szerencse javát egy csomóban bírja is. Szendár.

K Ö L T É S Z E T .

Ő s v á r .

(Rege a' magyar elő-korból.)

„Ott fiam a' renegeteknek
Leg-setétebb üreben,
Ott a' durva fenevadak
Vészt lehelő körében;
Ott nevellek téged árvám!
Boszú szörnyetegévé,
És a' tolvaj Geréb-család
Bószült ellenségévé.“

Igy szól Kardos síját kapva
Délczeg lova nyergére,
És elszaguld átkot szórva
A' kalózek fejére.
'S mint a' hajnal bitor arcza
Tündér bájjal ragyogott,
A' kis Gyula bús apjával
A' Bakonyban gagyogott. —

Évek mulnaak, évek jönnek
Változik a' természet;
A' kikelet tiszser virult,
És annyiszor enyészett;
A' százados bük elkorhad
Kardos még se változik.
Élteti őt a' zöld remény,
Melly síjában sarjazik.

'S méltán; mert a' fürge Gyula
Mint valamely hadisten
Üzte gyakor a' gyors mókust
A' renegeteg mélyiben;
És ha illykor reá bukkant
Egy bósz medve-kölkre.
Ellentállott, 's kis kardjával
Ki-irtá őt örökre.

Vagy ha ravasz rókák után
Kisalkodott lesében,
'S éhes farkas ütött reá
Agyarkodó dühében;
Vető-dárdát hajta reá,
Melly hasitá vad szügyét;
Vagy ha hibás volt vetése,
Karral várta ellenét.

Igy mikor ő ujongatva
Tért-meg csendes lakába,
Villogtatván vért párolgó
Törét szorult markába'
Apja szinte csudálkozva
Halgatta hős tetteit,
'S öröm-könnyek nedvesíték
Ősz szakála fürteit. —

Egy kies éj homályában
Néma gondok középett
Ült Kardos lak-ajtájában;
(Szive jövődön epedt)
'S töprenkedett mint tárja-ki
Gyulának a' mély titkot,
Mellynek gyász-szin leple alatt
Eskütt boszú lappangott.

Szemei a' csillagos ég
Boltozatján pihentek,
Képzeti már ellenfele
Porba dültén lebegtek;
'S szinte hálát adó sohaj
Lebbent-el agg ajkain,
A' mint panczélózott síja
Jó, 's őszve-rogy karjain.

„Vad sors! tehát bájreményem
Csillaga már alkonyult?
A' vérengző, 's boszús óra
Sikeretlen elkondult? —
Igen — már nincs érény, 's vétek
Között semmi különbség;
Az igazság győzött eddig,
'S most — ionakul tézszesz ég!“ —

Illy panasszal tölté Kardos
Lakja esendelő táját;
Mosogatván tikkadt síja
Vérbe tapadt szög haját; —
'S könnyet gördített ír gyanánt
Gyula sajó sebére,
Könnyet — melly a' lankadt ifjat
Hozá eszméletére.

„El ne csüggedjapám! — így szól „Hogy pedig len fegyvereid?
 A' serkenő nyers hangon — Mért vittem-el szótalan,
 Siralmodra fel-ocsódom Kiment bátor szívem lángja,
 Rajtam bár hant viruljon: Melly nagyra gyúl untalan;
 De az óriási termet, Ki a' bosszu tűzszikrája,
 Ki rám robbant dühöngve, Melly keblemben rejtezik,
 Lelkét veszté érezbuzgányod 'S ez ötlet: hogy már vívhatok,
 Súlya alatt hörögve.“ Mivel ajkam pelyhedzik.“
 (Folytatás következik.)

K Ü L Ö N F É L E .

T o l l - m a g o k .

XVI.

Az álom jótévő pauza az élet adagiojában, 's az érke-
 nyítő F i n a l e — a' halál. Ki játékát elvégezte, még a' hallga-
 tók könyűjít fáradsága díjaul hidegen elfogadja, 's kótáját hóna
 alá veszi — kimegy az orchestrából.

XVII.

Az idő egy hatalmas óriás, kezében egy iszonyú nagy rostá-
 val, mellyet édes minkkel mint annyi gabna-szemekkel megtölt, 's
 midőn már felületig tömve — huss! egyet ráz rajta, és mint jég-
 zápor hull-ki a' sok sonett, romancza; glossa, kritika; systema,
 syllogismus. Most a' mindenes össze söpri 's — a' szemét-dombra
 hajítja; a' kevés tiszta buzát pedig az öreg ur magának tartja.

XVIII.

Hányan nem panaszkodnak századunkban, hazánkban és ha-
 zánkban kívül a' sok irás ellen!; de közönségesen e' leczkét, fáj-
 dalom! majd mindig minden munkájoknak tizedik vagy
 tizenkettedik kötetében olvassuk. G a r a y .

W e l l i n g t o n h e r c z e g l o v a . Ama paripa, mellyen Wel-
 lington herczeg a' waterloo-i harcban folyvást lő óráig, de
 az óta reá senki sem ült, jelenleg Strathfieldsayban a' vadaskert-
 ben találkozik, hol különös gondal ápoltatik.

M u l a t t a t ó . „Csak úgy tessék enni, mint otthon“ mondá
 L. urnak ebéd felett a' vig házi gazda. — „Kérem -- viszonz a'
 vendég — azt nem cselekszem; mert úgy éhen halnék-meg.

Ináncsi Pap András.

S z ó r e j t v é n y .

1) Négy betűből állók Régi nemből származók De ősi hazámnak Még árnyéka se vagyok. Vissza felé végsőm Ha hosszasan veszed Bele mint tömlőcbe A' halakat teszed. S. Carolina.	2) Egészem egy spanyol hősnék Ad nevet más honjában; Elsőm 's végsőm együtt véve Nincs tegnapi 's holnapban; Két közép nélkül nem járhatok, Ez hordozza testedet; Első betűm N-t hangozva Szép leányi nevezet. D. Anna.

Előbbi rejtvény: P a n c z é l .

Szerkezi R ó t h k r e p f G á b o r , halpiarcz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utsalja 612.